

„NAŠA MISEL“, PRVE NOVINE DELAVSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA
CANKAR U SARAJEVU

„NAŠA MISEL“, FIRST NEWSPAPERS OF THE CULTURAL ASSOCIATION
CANKAR IN SARAJEVO

Mujo Koštić, bibliograf za retrospektivnu bibliografiju / Bibliographer for retrospective bibliography
Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine/ National and University Library of Bosnia and Herzegovina

Odjeljenje za bibliografiju/ Department for Bibliography

71 0000 Sarajevo

mujok@nub.ba

Sažetak

Prve novine Slovenskog kulturnog društva Cankar u Sarajevu su „Naša misel“, a ne časopis „Zora“, kako se decenijama smatralo. List „Naša misel“ pronađen je 2004. godine prilikom srećivanja i popisa arhivske građe u Odjeljenju specijalnih zbirki NUBBiH. Izlazio je od 21. marta do 15. decembra 1935. godine u Sarajevu. Uređivao ga je Redakcioni odbor, a glavni i odgovorni urednik lista bio je Marjan Telatko, predsjednik Društva. Ukupno je izašlo 12 brojeva, na 110 stranica, formata 26 cm.

List „Naša misel“ je bio namijenjen članovima DKD Cankar, njihovom informisanju, obrazovanju i pouci.

Ključne riječi

Slovinci, kulturna društva, Slovensko omizje, Slovenski klub, DKD Cankar.

Abstract

The first newspaper of Slovenian Cultural Association Cankar in Sarajevo is *Naša misel* and not journal *Zora* as it was generally accepted for decades. Newspaper *Naša misel* was found in 2004, upon arranging and registering of archival material in Department for Special Collections of the NUL BiH. The newspaper was published in the period between March 21st and December 15th, 1935 in Sarajevo. It was edited by Editorial Board, while Editor-in-Chief was Mr. Marjan Telatko, President of the Association. Altogether 12 editions were published in 110 pages, 26 cm format.

Newspapers *Naša misel* was intended for members of the Cultural Association Cankar.

Keywords

Slovincians, cultural societies, Slovensko omizje, Slovenian club, Cultural Association Cankar

Decenijama se smatralo da je časopis *Zora*, koji je izlazio u Sarajevu od 1937. do 1940. godine, prvo glasilo slovenskog *Radničkog kulturnog društva Cankar*. O časopisu se tako pisalo u bibliografijama i priručnicima, a odatle se taj podatak preuzimao i objavljivao u esejima, studijama i doktorskim disertacijama o bosanskohercegovačkim knjižnicama i čitaonicama.

Radeći na popisu arhivske građe u fondu Specijalnih zbirki *Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine* (SZ NUBBiH) pronašao sam 2004. godine list *Naša misel*, sa podnaslovom *List Delavskega kulturnega društva Cankar*. Izlazio je 1935. godine u Sarajevu. Uređivao ga je Redakcioni odbor, a glavni i odgovorni urednik bio je Marjan Telatko. Prije nego izvršim analizu lista potrebno je odgovoriti na pitanje kako su Slovenci došli u Bosnu i Hercegovinu i u Sarajevo, kako su organizovali svoja kulturna društva, kreditne i potporne zaklade, te ko su najpoznatiji Slovenci toga vremena u Bosni i Hercegovini?

Bosanci su niz godina Slovence nazivali Kranjci i Švabe.¹⁾ Imenom Kranjci jer su znali da Slovenci nisu imali samostalne države, već da su u najvećem broju živjeli u pokrajini Kranjskoj. Imenom Švabe jer se Kranjska nalazila u sastavu Austro-ugarske monarhije, koja je okupirala Bosnu i Hercegovinu 1878. godine. U okviru

austro-ugarske vojske nalazio se veliki broj Slovenaca, vojnika i oficira. Naravno, prilikom osvajanja bosanskih gradova i oni su govorili njema kim, za Bosance toga vremena, švapskim jezikom.

Nakon okupacije, u Bosnu i Hercegovinu, pogotovo u Sarajevo, iz Slovenije dolaze akademski obrazovani građani - pravnici, inženjeri, ljekari, veterinari, arhitekti, profesori, slikari, uitelji, koje okupaciona vlast raspoređuje po državnim službama kao više činovnike i po raznim ustanovama kao službenike i rukovodioce.

Već u prilog Slovenaca u Bosnu i Hercegovinu i u Sarajevo zabilježen je od 1905. godine. Među njima sve više je zanatlija, trgovaca, ugostitelja, industrijskih radnika - u rudarstvu, metalnoj i građevnoj industriji i građevinarstvu. Prema podacima iz popisa stanovništva Bosne i Hercegovine 1895. godine, iz Kranjske je u Bosni i Hercegovini bilo 2.589 stanovnika, a po popisu iz 1910. godine slovenskim jezikom kao materinskim govorilo je 3.108 stanovnika Bosne i Hercegovine, od toga u Sarajevu 1.181 stanovnik.

Najveći broj Slovenaca zaposlenih u Bosni i Hercegovini zabilježen je 1919. godine, ravno 3.500. Njihov broj opada od 1927., a posebno od vremena velike svjetske ekonomske krize i opšteg privrednog zaostajanja 1929. godine. Međutim, kako je ekonomska kriza prevazilazena tako se i broj Slovenaca povećavao i postepeno rastao, tako da su 1940. u Bosni i Hercegovini radila 2.463 Slovenca. Njihova struktura po profesijama i zanimanjima bila je sljedeća: 29 profesora, inženjera, pravnika, ljekara i uitelja; 272 činovnika; 114 zanatlija, trgovaca i privatnih namještenika; 850 ugostiteljskih i trgovačkih radnika i namještenika, policajaca, služitelja i kućnih pomoćnika; 800 industrijskih radnika i majstora i 398 zidara, tesara i kamenorezaca.²⁾

Došavši u Bosnu i Hercegovinu Slovenci su se vremenom, svojom obrazovanošću, predanošću u državnoj službi, poštenjem i marljivošću, nametnuli domicilnom stanovništvu, osobito Bošnjacima, koji ih sve više prihvataju sa simpatijama. Posebno je cijenjena radinost, kulturno ophođenje i miroljubivost Slovenaca. Tome su doprinijeli kako Slovenci koji su živjeli u Bosni i Sarajevu, tako i oni koji su dolazili u posjete ili su ovdje boravili kraće vrijeme. Navešćemo samo nekoliko primjera.

Jedan od najcjenjenijih Slovenaca u Bosni i Hercegovini posljednjih decenija 19. stoljeća bio je Josip Unterlugauer, koji je došao u Bosnu kao vojni ljekar jedne pukovnije okupacione vojske. Ostao je i započeo posao ljekara u okružnoj bolnici u Banjoj Luci. Odatle je, u istom svojstvu, došao u Sarajevo 1882. godine, da bi 1884. bio postavljen za sanitetskog savjetnika, a 1886. za načelnika sanitetskog odsjeka *Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu*. Na tom mjestu radio je do 1900. godine, kada je zbog bolesti umirovljen. Posjetio je gotovo sva veća mjesta u Bosni i Hercegovini - od Cazina do Stoca, od Bijeljine do Gacka, u kojim je, u saradnji sa upravama okruga i opština, formirao prve bolnice - općinske i kotarske. Zaslužan je za razvoj i organizaciju ukupne zdravstvene i sanitetske službe u Bosni i Hercegovini.³⁾

Veliki ugled i poštovanje u Sarajevu i citavoj Bosni i Hercegovini priskrbio je već i broj Slovenaca - profesora, a među njima naročito Emilijan Lilek, koji je radio u Sarajevu od 1884. do 1902. godine. Bio je profesor historije i geografije u gimnaziji i Šerijatskoj sudačkoj školi. Obrazovao je i odgojio veliki broj učenika. Na međunarodnom srednjoškolskom kongresu u Parizu 1900. godine, zastupao je bosansko srednje školstvo i bio biran za potpredsjednika kongresa. Na kongresu je izložio referat o srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini od turskog doba do 1900. godine. Napisao je nekoliko udžbenika historije srednjeg vijeka za učenike nižih i viših razreda srednjih škola u Bosni i Hercegovini, Dalmaciji i Istri. Također, napisao je citav niz naučnih studija iz historije i geografije i polemičkih spisa na slovenskom, njemačkom i engleskom jeziku, koje je objavio u raznim domaćim i stranim časopisima. Povodom Lilekovog 80. rođendana, 1931. godine, njegov sarajevski učenik, Ali Riza ef. Prohić, koji je tada bio umirovljeni vrhovni šerijatski sudija i sam šezdesetčetverogodišnjak, napisao je svom profesoru: *Ja Vas nisam zaboravio, niti mogu zaboraviti ikada. Tokom tolikih godina sve se rasplinjuje i ide u zaborav, samo dobra djela i ljudsko postupanje ostaje u uspomeni i sijaju kao na nebu zvijezde.*⁴⁾

Vrlo ugledan bio je i Anton Stebel, Slovenac iz Trsta, koji je došao u Sarajevo 1887. godine. Bio je izuzetno dobar klesar, majstor kamenorezac. Njegovo su djelo oltari u Katoličkoj stolnoj crkvi i u Katoličkoj crkvi u Novom Sarajevu, kao i tri monumentalne glave iznad ulaza u Austro-ugarsku banku (danas BBI).⁵⁾

Anton Aškerc, vodeći pjesnik slovenskog realizma, upoznao je Bošnjake na svojim putovanjima po Balkanu i prilikom boravka u Bosni i u Sarajevu osamdesetih godina 19. stoljeća. U pjesmi *Sopòtnik*, Aškerc se obraća muslimanima sljedećim stihovima:

BOSNIACA 77

Govori le govori,
tovariš no' moj!
Ne voš kak mi prija
prokrasni govor tvoj.

Kak smelo turban pestri
na glavi ti sedi!
Obléka slikovita
baš divna ti stoji.

Zdaj noge gracijozno
prekrižaj si... lepó!
Še čibuk dragi v usta,
pa kadiva takó!

Z obraza že ti čitam
da muslim ti si vnót.
Jeruzalem je – Mekka
vzor je tvoj Muhamed.

Govori o' govori,
premili jezik tvoj!
Kaj meni Mekka tvoja
kaj meni turban tvoj!

Tvoj jezik moj je jezik,
čuj me, prijatelj ti!
Slovanska sva si brata,
e'j, jedre smo krvi! ⁵

Po dolasku u Sarajevo, Slovenci su razvili bogat kulturni život.

O najstarijem slovenskom kulturnom društvu, koje je osnovano u Sarajevu 1897. godine sa imenom *Slovensko omizje*, nema mnogo podataka. Zna se da je prilikom formiranja imalo 20, a koncem 1907. godine 47 članova. Iz sačuvane arhive *Omizja* saznajemo da je na opštoj skupštini održanoj 24. 11. 1908. godine, nakon usvajanja izvještaja o radu i blagajni kog izvještaja, koje su podnijeli odbornik Mikuš i blagajnik Zemljari, izabran *Upravni odbor* u koji su ušli: Martin Bećani, predsjednik, Janko Premrov, potpredsjednik, dr. Ferdo Preindl, tajnik, i Josip Steindl, blagajnik, te kao članovi: Kobler, Knafli, Mikuš i Lah. Zaključeno je da se porodicama Havelko i Uztera, koje su odselile u Sloveniju, oda pismeno priznanje za doprinos organizovanju i radu *Omizja*, te da se članovi sastaju mjesečno jedanput, „radi družabnosti među članima“.

Članovi *Omizja* sastajali su se svake prve subote u mjesecu, u raznim ugostiteljskim objektima, najprije u *Hotelu Evropa*. Tu su imali rezerviran jedan stol na kojem su držali slovenske novine i časopise. Nisu javno nastupali. Zato se *Omizje* i ne spominje u bosanskoj štampi prilikom organizovanja prvog gostovanja *Slovenske opere* u Sarajevu i Mostaru. Tu ulogu preuzimaju pojedini Slovenci i *Hrvatsko pjevačko društvo Trebević*.⁷

Naredna opšta skupština *Slovenskog omizja* održana je 10. 11. 1909. godine. U *Upravni odbor* izabrani su: J. Premrov, predsjednik, M. Bećani, potpredsjednik, dr. F. Preindl, tajnik, i J. Steindl, blagajnik, a Knafli, Gruden i Lah za odbornike. U *Nadzorni odbor* izabrani su Matija Valpotic i Andrej Smodiš. Usvojen je i zaključak da se *Slovensko omizje* konstituiraju kao društvo, jer su za to ispunjeni svi uvjeti, da se sačinjavaju pravila društva i dostave nadležnim državnim službama na potvrđivanje. Odbor je sačinjavao pravila i društvo je započelo djelovati sa novim imenom *Slovenski klub*. Budući da su pravila *Kluba* potvrđena tek u jesen 1910. godine, konstituirajuća skupština *Slovenskog kluba* održana je 5. 11. 1910. godine. U *Upravni odbor Slovenskog kluba* izabrani su: dr. F. Preindl, predsjednik, M. Valpotic, potpredsjednik, J. Steindl, blagajnik, Stipo Knežević, tajnik, i Anto Peterlin, arhivar, a za članove Borko Bergant, O. Stojnić i D. Janež. U *Nadzorni odbor* birani su: Anton Pezdirc i A. Smodiš.

Slovenski klub, čiji su članovi prvih decenija rada bili isključivo akademski obrazovani Slovenci, većinom službenici i članovi njihovih porodica, bilo je žarište slovenske kulture i obrazovanja. Posjedovalo je prostorije koje su bile iznajmljene od *Hrvatskog pjevačkog društva Trebević*, gdje je bila smještena solidno opremljena i bogata knjižnica i jednu sobu u Frankinijevoj kafani *Nova pošta, u obanija ulici*. Tu su održavani sastanci Upravnog i Nadzornog odbora. *Slovenski klub* je bio pretplaten na sljedeće časopise i novine: *Slovenski narod*, *Slovenec*, *Narodni dnevnik*, *Jutro*, *Edinost*, *Ljubljanski zvon*, *Slovan* (izlazili u Ljubljani, Mariboru, Celju i Trstu), *Dom i svijet* (izlazio u Zagrebu), *Jež*, *Bosnische Post*, *Sarajevoer Tagblatt* i *Hrvatski dnevnik* (izlazili u Sarajevu).

Slovenski klub je organizovao razne kulturne programe, društvene kulturne večeri i zabave. Pjevački hor je pripremio više od 50 kompozicija, koje je izvodio prilikom svojih nastupa. Kao pjevački i osobito su se isticali Nina Mijić, dr. Egon Zahradka i A. Hrdlička. Prihodi sa nastupa korišteni su za potrebe društva i za finansijsku pomoć nadarenih učenika, a najprije škole i školskoj družbi *sv. Cirila i Metoda*.

U toku Prvog svjetskog rata *Klub* nije održavao sjednice, ali su se članovi sastajali i međusobno pomagali. Tada je *Klub* bio pretplaten na dva lista, *Ljubljanski zvon* i *Dom i svijet*.

Neposredno nakon stvaranja *Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca*, u decembru 1918. godine, održana je peta, vanredna skupština *Slovenskog kluba*, kojom je predsjedavao dr. Ferdo Preindl, po asni potpredsjednik *Kluba*. Nakon što je Franc Varšek, tajnik, podnio izvještaj o petogodišnjem radu, izabrana je nova uprava *Slovenskog kluba*. U *Upravni odbor* izabrani su: Slavko Reih, predsjednik, Anton Pezdirc, potpredsjednik, Franc Varšek, tajnik, Josip Žnidaršič, blagajnik, i Anton Matevžič, arhivar, a za članove dr. Gregor Černe, J. Urlep i Skovič. U *Nadzorni odbor* izabrani su J. Močnik i dr. N. Oberman.⁸⁾

Upravni odbor *Slovenskog kluba* se sastajao gotovo svakog mjeseca, a redovno su održavane skupštine. Na godišnjoj skupštini, održanoj 20. septembra 1919., bilo je predloženo da se *Slovenski klub* raspusti, jer „smo nacionalno i državno sjedinjeni i nema potrebe da postoji posebno nacionalno društvo“,⁹⁾ što je energično i jednoglasno odbijeno. Čak šta više, *Klub* je pospješio aktivnost organizujući i iste kulturne nastupe kako svoje dramske sekcije, orkestra i hora, tako i nastupe kulturnih društava iz Slovenije. Vrlo zapaženo je bilo gostovanje Pjevačkog zbora *Glazbene matice*, iz Ljubljane, 19. i 20. maja 1922. godine. Zborom, u kojem je bilo 140 pjevača i pjevačica, rukovodio je Matej Hubad. Najzapaženije bilo je gostovanje članova drame *Slovenskog narodnog pozorišta*, iz Ljubljane, 28. i 29. jula 1930. godine. Ono je u *Narodnom pozorištu* u Sarajevu odigralo Golorovu komediju *Udovica Rašlinka* i Cankarovu farsu *Sablazan u dolini šentflorijanskoj*. U štampi je ovo gostovanje ubrojeno u „niz rijetkih svečanosti dana“, kada je sa sarajevske pozorišne scene „zračilo umjetničko nadahnuće, ono koje trijumfuje iznad prohtjeva i zabavljivih želja i željica iz publike“.¹⁰⁾ Iste godine, kao gosti *Kluba*, Sarajevo su posjetili Slovenci koji su živjeli u Americi. Tom prilikom upoznali su znamenitosti Sarajeva i Ilidže i napravili nekoliko izleta u Mostar, Kiseljak, na Igman i okolne planine.

Slovenski klub je u ovom periodu imao vlastite prostorije u ulici *Vojvode Stepe* br. 34. Posjedovao je bogatu knjižnicu sa 522 knjige (392 na slovenskom, 63 na bosanskom, 53 na njemačkom, a ostale na engleskom, francuskom i talijanskom jeziku), kao i dobro opremljenu biblioteku, u kojoj je bilo od 10 do 12 časopisa i novina. *Klub* je imao kvalitetan pjevački zbor, koji je priređivao društvene kulturne večeri i vrlo uspješno nastupao u školama, hotelima, crkvama i prostorijama *Narodnog univerziteta* i *Narodnog pozorišta* u Sarajevu. Isti prihod sa nastupa pjevačkog zbora korišten je kako za potrebe *Kluba* tako i za stipendiranje srednjoškolaca i za humanitarne svrhe.

Najuspješnije kulturne večeri *Slovenski klub* je priredio februara 1933. godine, prilikom obilježavanja petnaeste godišnjice smrti Ivana Cankara. Pred prepunim *Narodnim pozorištem* predavanje o Cankaru kao velikom slovenskom književniku održao je Vaclav Deržaj, knjižničar *Kluba*. Te godine *Klub* je imao najveći broj članova, 237.

Nakon formiranja *Delavskega kulturnega društva Cankar* 1934. godine, *Slovenski klub* više djeluje na potpornom i humanitarnom polju i na priređivanju tradicionalnih slovenskih zabava, kao što su *Martinovanje*, *Nikolajeve večeri*, *Miklavžev večeri* i *Pretpustna veselica*. *Klub* i dalje preuzima na sebe organizaciju gostovanja slovenskih pjevačkih i drugih zborova u Sarajevu. Naravno, to su bila zapažena gostovanja i nastupi *Mariborskih malih harmonikaša*, *Akademskog pjevačkog zbora* iz Ljubljane i *Dječiji pjevački zbor Trboveljski slavček*, iz Trbovlja. U ovom periodu *Klub* je imao dobro organizovanu *Slovensku kreditnu zadругu*, kojom je rukovodio R. Elsner, bivši sarajevski trgovac.

Od 1934. do 1938. godine u radu *Slovenskog kluba*, osim pomenutih, isticali su se kao članovi uprave ili odbornici i sljedeći članovi: Stanko Roglič, August Černi, Josip Rotar, Drago Petovar, Peter Pust, Franc Robert, Alojz Hude, Viktor Cicmil, Ivan Soklič, Ivan Potočnik, Drago Brzin, Rasto Zemljič i Josip Gačnik.

Opšti zbor *Slovenskog kluba*, koji je održan 29. 12. 1939. godine, bio je posljednja skupština ovog društva. Na njoj je izabran novi *Upravni odbor*: Aleksandar (Slavko) Ravnikar, predsjednik, Lujza Šubič, potpredsjednik, Josip Jeglič, tajnik, Maksimilijan Primožič, blagajnik, Filip Kocijančič, knjižničar, a za članove Janko Železnik, Franc Mušič, Ciril Lipovž, August Keršič, Franc Sgerm, Mirko Ekart. U *Nadzorni odbor* izabrani su: dr. Josip Čeh, Ivan Potočnik i Anton Zemljarič, a za zamjenike Franc Žabkar i Vlado Juvanec. Za ekonomu izabran je Franc Zadnikar. Prostorije *Kluba* u ovom periodu nalazile su se u *Aleksandrovoj ulici* broj 51.

U toku 1940. godine *Slovenski klub* je organizovao *Nikoljino večeri*, *Miklavžev večeri* i *Silvestrovo*, a najuspješniji program izveden je u februaru 1940., u *Sokolskom domu* (današnjem *FIS-u*). Sve zabavne i društvene večeri, koje je organizovao *Slovenski klub*, bile su poznate po svojoj originalnosti i animiranju posjetilaca u izvođenju programa.¹¹⁾

Formiranju *Delavskega kulturnega društva Cankar* prethodila je obimna aktivnost grupe radnika koju su

predvodili Marjan Telatko, radni ki literat, visokokvalifikovani metalski majstor - bravar, koji je bio zaposlen u *Vojno tehni kom zavodu*, i Josip Pastorek, agilni knjigoveza ki majstor. Ideja o formiranju *DKD Cankar* nikla je 24. februara 1934. godine, nakon izvo enja Cankarove drame *Za narodov blagor* u *Narodnom pozorištu* u Sarajevu. Ve 10. marta sastao se *Osniva ki odbor* Društva: M. Telatko, J. Pastorek, S. Demšar, Petaver, Gerželj, T. Kloko evnik, Jerman, Kova i , Stranj i I. Veršec. Ispred *Saveza radni kih kulturnih i sportskih društava Bosne i Hercegovine* sastanku je prisustvovao Petar Rajkovi , novinar i urednik lista *Snaga*. Zaklju eno je da se formira radni ko kulturno društvo, da se napišu njegova pravila i zatraži njihovo potvr ivanje od strane nadležnih državnih službi, te da se do tada održi osniva ka skupština Društva.

Po etkom aprila *Osniva ki odbor* je objavio letak u kojem je obaviještena javnost i potencijalni lanovi da su napisana *Pravila DKD Cankar* i upu ena na odobranje i potvr ivanje Upravi *Drinske banovine*. Osim poziva na u lanjenje, u letku su istaknuti ciljevi slovenskog radni kog društva: "Slovinci, delavci Sarajeva! Prišel je dan, da tudi mi pokažemo svojo duševno mo in delavsko zavednost v okvirju lastnega društva, ki naj nam bo zavetiše e sodružne pomo i in sveta, kulturni steber našega udejstvovanja in težnj, da si pridobimo iz samega sebe nam dostojen "jaz". Društvo je zamišljeno na najširji bazi; ono bo gojilo med svojim lanstvom: petje, dramatiko, glazbo in prirejalo vsakovrstna najaktuelnejša predavanja v svako dopolnitve izobrazbe nas samih. Zato pridite na ustanovni ob ni zbor vsi, ki ste voljni dela in v zavesti, da zdravi ideji poslužite. To je vaša korist!"

Opšti zbor, osniva ka skupština *DKD Cankar*, održan je 8. aprila 1934. godine, u prostorijama *Radni kog doma* u Sarajevu (današnja zgrada *Kinoteke Bosne i Hercegovine*). Nakon debate potvr ene su sve aktivnosti *Osniva kog odbora*, usvojeni pozivni letak i pravila društva kao akti skupštine i zaklju eno da *Osniva ki odbor* nastavi sa daljom agitacijom me u Slovincima, kako bi ih pridobili i u lanili u *Društvo*. Ova aktivnost intenzivirana je tokom maja i u prvoj nedjelji juna. Kona no, 13. juna odobrena su i potvr ena *Pravila DKD Cankar*. *Osniva ki odbor* je nabavio neophodan kancelarijski materijal i opremu, a 20. juna 1934. godine *Društvo* je uselilo u svoje prostorije u *Radni kom domu*, gdje je odmah otvorena knjižnica i itaonica.

Radni kom kulturnom društvu Cankar pristupio je znatan broj Slovenaca radnika i nižih službenika, bilo kao lanovi bilo kao simpatizeri. Ve 5. jula održana je redovna skupština *Društva*, kojoj je prisustvovalo 35 lanova. Tom prilikom svi lanovi *Osniva kog odbora* birani su u *Upravni i Nadzorni odbor DKD Cankar*. Za predsjednika *Društva* izabran je J. Pastorek. Formiran je pjeva ki zbor, u kojem su bila 22 lana. Zbor je u po etku radio pod stru nim vodstvom Julija Lasa, a kasnije S. Demšara. Tako er, osnovana je i dramska sekcija, kojom su rukovodili M. Telatko i S. Ga nik. Formirane su još muzi ka i planinarska sekcija.

Prvo javno predavanje u prostorijama *DKD Cankar* održao je M. Telatko 20. augusta, pod nazivom *Tri grmade, tri dobe*, u kojem je govorio o zna aju knjige, paljenju knjiga u prošlosti i sadašnjosti. Predavanje je bilo veoma dobro posje eno i primljeno sa velikim odobravanjem.

U toku septembra održane su probe sekcija, prire eno *Društveno ve e*, u okviru kojeg je M. Telatko održao predavanje sa temom *Cankar i njegov duh*, a 30. septembra održana je skupština, kojoj je prisustvovalo 40 lanova *Društva*.

Dramska sekcija je pripremala dvije jedno inke, *Pred sodnikom* i *Vedeža*, koje je odigrala na vlastitoj pozornici 6. oktobra. Bila je to veoma uspješna i dobro posje ena pozorišna predstava. Zbog državne žalosti, proglašene povodom smrti kralja Aleksandra Kara or evi a, *Društvo* nije radilo tokom novembra.

Drugo vrlo uspješno kulturno ve e, pod nazivom *Delavski kulturni ve er*, *DKD Cankar* je organizovalo 16. decembra, u ast *URS-ovog* kongresa. Tom prilikom pjeva ki zbor je otpjevao pjesme *Nas veže ljubezeni V mraku*, a dramska sekcija je odigrala jedno inku *V borbi za kruh*, koju je napisao i režirao M. Telatko. Predavanje na temu *Aktuelni problemi radni kog pokreta* održao je S. Štukelj, urednik socijalisti kog asopisa *Svoboda*, koji je izlazio u Ljubljani i Mariboru. Kulturnoj ve eri prisustvovala su brojne delegacije iz Slovenije i drugih dijelova Kraljevine Jugoslavije.

U toku januara i februara 1935. godine *Društvo* je organizovalo i održalo više priredbi i predavanja. Dramska sekcija je odigrala dvije predstave, komediju *Napoleonov samovar* i burlesku *Poro nik in njegov pucfek*, a M. Telatko je održao predavanje u sali *Narodnog univerziteta* na temu *Cankar kao umjetnik i borac za socijalna prava poniženih*. Organizovano je i nekoliko diskusionih ve eri i priredba u ast odlaska Slovenaca - regruta u *Jugoslovensku vojsku*.

Upravo u ovom periodu izvršene su sve pripreme za izdavanje novina *Delavskega kulturnega društva*

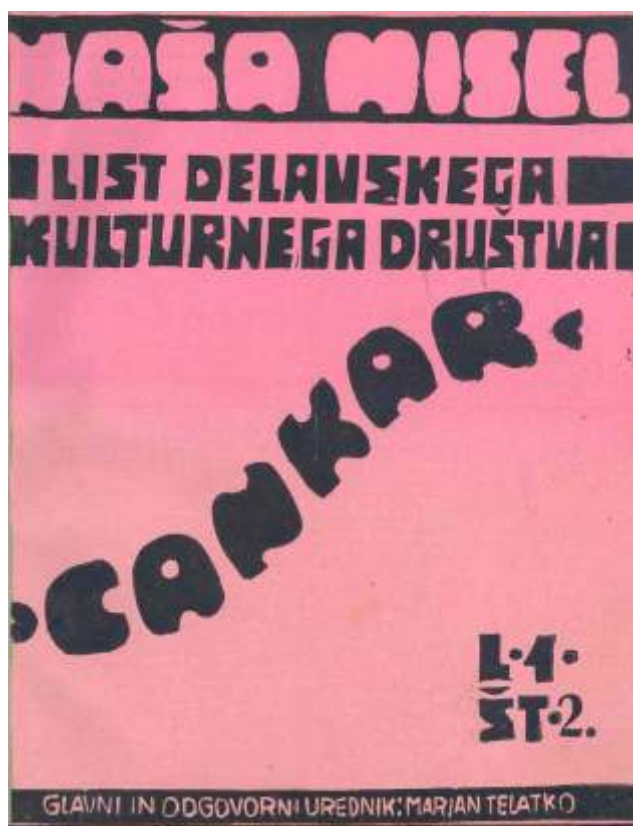

Cankar. Prvi broj lista *Naša misel* je izašao 21. marta 1935. godine, zahvaljuju i dobrovoljnim priložima članova. Pisan je rukom i umnožavan na geštetneru. Izlazio je na slovenskom jeziku, dva puta mjesečno, na deset stranica, u formatu 26x21 cm. List je bio namijenjen članovima *Društva*, njihovom informisanju, obrazovanju i pouci. Imao je stalne rubrike: *Kulturni vjesnik*, *Društvene vijesti*, *Iz Slovenije*, *Iz svijeta*, *Humor i Razno*. Od drugog broja, koji je izašao 8. aprila i bio posvećen godišnjici *DKD Cankar*, naslovna strana lista izlazila je u boji, a ponekad je bila ilustrovana. Od tog broja u redakciji lista, kao tehnički urednik, radio je Vili Hempel, njemački emigrant, vrlo uspješan grafičar.

U listu *Naša misel* objavljeni su značajni članci i eseji: *Mi ustajemo*, *Prvi maj*, *Fridrih Engels*, *Ivan Cankar*, *Šta je fašizam donio omladini*, *Hitler i njegova ideja*, *Šta je socijalizam*, *Tri izvora i tri sastavna dijela marksizma*. Također, objavljeno je više pjesama i književnih priloga socijalnog karaktera, a predstavljeno je nekoliko knjiga i časopisa koji su izlazili u Sloveniji. U svakom broju objavljivane su aktuelne vijesti iz Slovenije i svijeta i humoristički prilogi.

List *Naša misel* izlazio je do 15. decembra 1935. godine kada je objavljen dvobroj 11-12. List ima ukupno 110 stranica. Tiraž lista nije poznat, a najvjerovatnije da nije prelazio broj članova *Društva*.

U *Nacionalnoj i univerzitetnoj biblioteci Bosne i Hercegovine* u Sarajevu sačuvan je jedan komplet lista.

Od društvenih vijesti objavljenih na stranicama lista *Naša misel* najpotpuniji su prilogi o hronologiji nastanka *DKD Cankar*. Tu doznajemo da je sljedeća redovna skupština održana 30. maja 1935. godine, u prostorijama *Radni kog doma*. Skupštini je prisustvovalo 30 članova. U *Izveštaju o radu DKD Cankar*, koji je razmatran i usvojen na skupštini, iznesen je podatak da *Društvo* ima 60 članova, od kojih je 30 nezaposleno. Knjižnica je tada imala svega 60 knjiga. U čitaonici je čitaocima bilo dostupno 12 listova, od čega četiri dnevna, četiri nedjeljna i četiri literarna. Knjižnicom je rukovodio Franjo Grželja. Na ovoj skupštini izabrana je nova uprava *Društva* i rukovodioci pojedinih sekcija. U *Upravni odbor* su izabrani: Josip Pastorek, predsjednik, Fanika Gačnik, potpredsjednik, Marjan Telatko, prvi tajnik, Herman Vili, drugi tajnik, Blaž Demšar, blagajnik, Danilo Podpečan, ekonom, i F. Grželja, knjižničar. Za zamjenike u Odbor izabrani su: S. Stepinšek, Florijan i Maks. U *Nadzorni odbor* su izabrani: Ivan Veršec, predsjednik, i Jože Vodopivec, tajnik, a Karl Modi za člana. Za zamjenika predsjednika i potpredsjednika Odbora izabrani su Kovačič i Klokočevnik.

Za rukovodioce sekcija izabrani su: S. Stepinšek, pjevač kog zboru, Florijan, orkestra, M. Telatko, dramske

BOSNIACA 81

sekcije, i J. Pastorek, planinarske (turisti ke) sekcije. Nekoliko mjeseci kasnije, nakon odlaska S. Stepiškega iz Sarajeva, za na elnika pjeva kog zbora izabran je Franc Vodopivec.

Radni ko kulturno društvo Cankar je bilo u lanjeno u *Savez radni kih kulturnih i sportskih društava Bosne i Hercegovine u Sarajevu*.

U periodu nakon skupštine *DKD Cankar* je imalo brojne aktivnosti. Sve sekcije su pripremile program i gostovale u Kaknju po etkom juna, gdje su priredile kulturno ve e u *Sokolskom domu*. Ve e je organizovano povodom obilježavanja godišnjice nesre e u kakanjskom rudniku, u kojoj je poginulo više rudara, me u njima i Slovenaca. lanak o tom gostovanju objavljen je u *Jugoslovenskom listu*. Održana su i dva zna ajna predavanja. M. Telatko je održao predavanje 12. novembra pod naslovom *Slovinci u Sarajevu*, a etiri dana kasnije predavanje je održao Rade Pregarc, lan Društva i režiser u *Narodnom pozorištu* u Sarajevu, na temu *Pozorišna umjetnost*. Predavanje M. Telatka objavljeno je u listu *Jugoslavenska pošta*, koji je izašao 15. novembra.

lanovi *Društva* su organizovali više izleta u okolinu Sarajeva: na Trebevi , Crepoljsko, izvorište Tilave i u Blažuj.

Posljednja vijest koja je objavljena u listu *Naša misel* je bila obavijest lanovima *Društva* da list prestaje sa izlaženjem, te da e sve vijesti i prilozi zna ajni za *DKD Cankar* biti objavljivani u listu *Snaga*, glasilu *Saveza radni kih kulturnih i sportskih društava za Bosnu i Hercegovinu*. Tako er, objavljen je i oglas da e *DKD Cankar* održati kulturno dramsko ve e 15. februara 1936. godine i tom prilikom odigrati Cankarovu dramu *Sluga Jernej i njegovo pravo*.

I doista, dramska sekcija *Društva* pripremila je i izvela tu predstavu na pozornici *Radni kog doma*. Tekst drame priredio je F. Delak, a režirao R. Pregarc. Predstava je doživjela veliki uspjeh, pa je od tada *Društvo* svake godine pripremalo neko od zna ajnijih Cankarovih djela i predstavljalo ga sarajevskoj pozorišnoj publici. Ve naredne, 1937. godine, prire ena je i izvedena drama *Kralj Betajnovce*. Glavne uloge u ovim dramama odigrao je M. Telatko gotovo sa nadahnu em i darom profesionalnog glumca.¹²⁾

Marjan Telatko je bio najsvestraniji lan društva. Osim tajni kih poslova, pripremanja i održavanja predavanja, pisanja tekstova, glume i režiranja jedno inki, pokrenuo je 1937. godine novo glasilo *DKD Cankar* sa nazivom *Zora* i podnaslovom *asopis za drušabno kulturo in izobrazbo*. Za razliku od lista *Naša misel*, *Zora* je izlazila u tiražu od 500 do 800 primjeraka. Izlazio je u po etku tromjese no, a od 15. marta 1939. dvomjese no, na slovenskom jeziku. Paginacija je tekla kontinuirano. Štampan je u štampariji *Bosanske pošte* u Sarajevu, u formatu 20x14 cm. Izašlo je ukupno 26 brojeva u 20 svezaka.¹³⁾

BOSNIACA 82

U časopisu *Zora* objavljivani su originalni književni prilozi članova Društva - poetski i prozni i kraći napisi o slovenskim književnicima. Stalne rubrike u časopisu bile su: Kulturni pregled (Obzornik), Iz Cankarja, Društveni vestnik, Drobiž (Zunajni i Notranji), To in ono iz naših naselbi i Zanimljivosti. Redovito su objavljivane vijesti o svim aktivnostima uprave i pojedinih sekcija, o broju i strukturi članova, o obilježavanju godišnjica istaknutijih članova *Društva* ili o njihovoj smrti, o broju knjiga i periodi njihove publikacije koje su nabavljene ili poklonjene knjižnici, te o broju italaca. Također, urednici *Zore* su obavještavani o saradnji *DKD Cankar* i drugih slovenskih društava u *Kraljevini Jugoslaviji* i sa radničkim kulturnim društvima u Sarajevu i u Sloveniji.

Tako iz časopisa doznajemo da je *DKD Cankar* preselilo 1. septembra 1938. godine u nove prostorije kod *Karla Bate*, u Koševu. U njima je Društvo već krajem septembra organizovalo *Večer narodnih pesmi* i izvelo dramsku igru *Silvestrovo*, koju je napisao A. Ravnikar. Tom prilikom, pored M. Telatka, istakli su se sljedeći članovi - glumci: Pepca Marondini, Emerik Šildenfeld, Franc Hartman, Stanko Koblar, Ivan Modi i Franc Vodopivec.

U pripremama obilježavanja dvadesete godišnjice smrti Ivana Cankara, decembra 1938. godine, sačinjen je program u okviru kojeg su realizaciji sudjelovali svi odsjeci *Društva*. Najbolji dio svega ovog programa bilo je izvođenje drame *Hlapci*, koju je režirao dr. Vladimir Jakša. U njoj su veoma uspješno odigrali svoje role: M. Telatko, Frida Rapl, P. Marondini, Anica Telatko, Zlata Janžekovič, E. Šildenfeld, Franc Raznožnik, F. Hartman, I. Modi, D. Podpečan, Matevž Sedej, F. Grželja i F. Vodopivec.

Početkom marta 1939. godine održana je godišnja skupština *DKD Cankar*. Skupštini je prisustvovao Uzelac, predsjednik *Saveza radničkih kulturnih i sportskih društava Bosne i Hercegovine*. Na njoj je podnesen iscrpan izvještaj o radu u protekloj godini. Istaknuto je da *Društvo* ima 150 članova, jer se tokom godine iz Sarajeva odselilo 60 članova, da je knjižnica dobila 100 novih knjiga i ima ukupno 300 naslova i 15 novina i časopisa. Izabrano je novo rukovodstvo. *Upravni odbor* činili su: J. Pastorek, predsjednik, D. Podpečan, potpredsjednik, M. Telatko, tajnik, I. Modi, zapisnikar, F. Hartman, blagajnik, S. Koblar, ekonom, i E. Šildenfeld, knjižničar. Za zamjenike izabrani su: Rudi Vidmar, Kastrin i Skalič. U *Nadzorni odbor* izabrani su: Ferdo Fraunhajm, predsjednik, Franc Grželja, tajnik, i Franc Raznožnik, član, a za zamjenike: Tone Klokočevnik i Franc Vodopivec. Izabrani su i na članovima pojedinih odsjeka *Društva*: M. Telatko, dramskog, Fraunhajm, glazbenog, Vodopivec, pjevačkog, Pastorek, turističkog, i Franc Meštovič, šahovskog.

Na ovoj skupštini pokrenuta je inicijativa da uprava *Društva* što prije formira socijalni fond za potporu nezaposlenim radnicima, kao i članovima obitelji umrlih radnika.

DKD Cankar je u toku godine priredilo više kulturnih večeri u Sarajevu, gdje su nastupili članovi orkestra, hora i dramske sekcije. Izvedene su burleske, jedinke i drame: *Take so, Kakršen gospod tak sluga, Rojstvo hlapca Jerneja*. Na poziv *Društva*, u Sarajevu je gostovao *Umetnički pjevački zbor Adamič*, iz Ljubljane, koji je u Sarajevu učestvovao u programu kulturne večeri održane 10. maja.

U prostorijama *Društva* obilježena je 9. decembra Cankarova godišnjica, pod imenom *Cankarjev spominski večer*, izvedbom kulturnog programa i predavanjem o Ivanu Cankaru i njegovom djelu. Predavanje je održao J. Grabrijan.

Društvo je imalo i jedno gostovanje, u Zenici. Tamo je *Radnički sportski klub Željezara*, u kojem je bilo više Slovenaca, priredio program kojim je 13. maja obilježena 20. godišnjica Cankarove smrti.

Prilikom obilježavanja 75 godina života A. Ravnikara, predsjednika *Slovenskog kluba*, inicirano je formiranje pjevačkog zbora u koji bi ušli članovi zbora *DKD Cankar* i istaknutiji pjevački članovi ranije rasformiranog pjevačkog zbora *Slovenskog kluba*. Do realizacije ove ideje došlo je koncem decembra 1939. godine, kada je formiran zajednički zbor sa imenom *Slovenski pevski zbor*.

Turistički odsjek organizovao je nekoliko izleta na Trebević, Bukovik, vodopad Skakavac i u Vojkoviće, u kojima učestvovao i broj članova *Društva*.

U toku godine došlo je do promjena u upravi *DKD Cankar*. Nakon smrti Ivana Veršeca i nakon što je E. Šildenfeld odselio iz Sarajeva, umjesto njih izabran je Soršek, za odbornika i voditelja knjižnice.¹⁴⁾

Pored M. Telatka, najagilniji član *Društva* i njegov predsjednik od osnivanja pa do 14. januara 1941. godine, kada je odlukom režima M. Stojadinovića raspušteno, bio je Josip Pastorek.¹⁵⁾ Zahvaljujući njihovoj aktivnosti i svestranosti *DKD Cankar* je bilo jedno od vodećih radničkih društava u Sarajevu, a pred raspuštanje je imalo 150 članova i bogatu knjižnicu sa više od 300 knjiga.

U uslovima *Drugog svjetskog rata*, okupacije Bosne i Hercegovine i profašističkih režima *Nezavisne države*

Hrvatske, slovenska kulturna društva nisu djelovala. Dio članova je mobilisan u vojsku, dio je nastavio rad u tvornicama na poslovima koje su ranije obavljali, a neki su se uključili u Narodnooslobodilačku i antifašističku borbu, ilegalnu u gradu Sarajevu ili u partizanske jedinice. Knjižnica *Slovenskog kluba* je dijelom uništena, a dijelom su knjige raznesene, a knjižni fond knjižnice *DKD Cankar* je djelimično spašen.

Odmah nakon oslobođenja Bosne i Hercegovine, početkom juna 1945. godine, *Akcioni odbor za obnavljanje Radničkog kulturnog društva Cankar* uputio je *Gradskom narodnom odboru Sarajeva* zahtjev za obnavljanje i pravila *Radničkog kulturnog društva Cankar*.

Osnivačka skupština održana je 20. jula 1945. godine u sali *Radničkog doma*. Skupštinu je otvorio J. Pastorek, a o radu Društva od osnivanja 1934. do 1941. i o aktivnosti njegovih članova do 1945. godine, govorio je M. Telatko. Usvojena su pravila Društva i izabrana uprava. U *Upravni odbor RKD Cankar* izabrani su: Dušan Grabrijan, predsjednik, Josip Pastorek i Josip Šlandr, potpredsjednici, M. Telatko i Helena Požnel, tajnici, D. Podpečan, blagajnik, Filip Kocijan i , knjižničar, Viktor Štok, ekonom, F. Vodopivec, Ivan Vidič i Ivan Pavlin, odbornici. U *Nadzorni odbor* izabrani su: Viktor Štok, Franjo Novak i Tone Klokočevnik, a za zamjenike Josip Mohorič i Marija Verdir.

Prostorije *RKD Cankar* nalazile su se u ulici *Kraljice Marije* (ubrzo preimenovanoj u *Valtera Perića*) broj 13. Osim kancelarije, tu su bile smještene knjižnica i čitaonica Društva.

Najznačajnije kulturne večeri Društvo je priredilo 31. 5. i 22. 12. 1946. godine, kada je izvelo drame *Sluga Jernej i njegovo pravo*, *Rojstvo Jerneja Hlapca* i *Punt*. Predstave je režirao M. Telatko, a odigrane su u sali *Grafičkog doma*.

U toku 1947. godine *RKD Cankar* je imalo 270, a koncem 1948. godine 355 članova. Upravu Društva tada su predvodili M. Telatko, predsjednik, Marjan Jager i Ivan Vidič potpredsjednici, Stane Bernik i Bojan Val, sekretari, Dežka Kozjan, blagajnik, Andrej Tavčar, knjižničar, i Stanko Rupnik, predsjednik *Nadzornog odbora*. U ovom periodu u radu Društva još su se isticali: Rudolf Lužavec, Ljubo Babič, Miroslav Stanič, Ivan Lipičar, Štefanija Černež, Elza Lužavec, Franc Škrovnik, Hinko Štefančič, Ivan Anpič, Ludvik Bregar, Mimka Kovačič, Zlata Fumes i Eugen Fakin. Knjižnica Društva imala je 560 knjiga.

Posljednja opšta skupština *RKD Cankar* održana je 24. 2. 1950. godine. U *Upravni odbor* tada su izabrani: Ivan Podboj, predsjednik, Rudi Furlan, potpredsjednik, Franc Sitar, sekretar, Anica Cirman, blagajnik, Ivan Modič, ekonom, i Majda Škrbič, knjižničar, a u *Nadzorni odbor*: Hinko Fideršek, Marija Slak i Mimica Hren. Dramsku sekciju vodila je Jožica Fideršek, šahovsku ing. Marijan Cirman i turističku Cita Bobek.

U knjigama zapisnika *RKD Cankar* i arhivskoj grafi nema podatka kada je Društvo prestalo sa radom. Karakteristična su dva dokumenta iz te grafičke, koja govore o sudbini Društva. Prvi dokument je dopis *Uprave državnih nekretnina grada Sarajeva*, koji je upućen 18. februara 1953. godine na *Kulturno umjetničko društvo Ivan Cankar*, V. Perića 13, a u kojem se zahtijeva podmirivanje duga najamnine za prostorije u iznosu od 2.860 dinara, u roku od 10 dana i uz prijetnju otkaza prostorija i prinudnog iseljenja.¹⁶⁾

Drugi dokument je *Zapisnik i popis knjiga i rukopisa knjižnice RKD Cankar*, od 27. 10. 1960. godine, kojim se *Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine* prenosi 237 knjiga Društva.¹⁷⁾

Članovi *Slovenskog omizja*, *Slovenskog kluba* i *DKD-RKD Cankar*, kao i čitava plejada Slovenaca koji su radili izvan sjedišta ovih društava, doprinijeli su ekonomskom, političkom i kulturnom razvoju i napretku Bosne i Hercegovine i Sarajeva, te kao Slovenci - rodoljubi bili širitelji saradnje i povezivanja Slovenaca i Bosanaca.

Bilješke:

1. *U Bosni se i danas za radoholi ara kaže: "Radi kao Kranjac".*
2. Rezultati popisa 1895. i 1910., Državna štamparija Sarajevo; Martel / Marjan Telatko/, Slovenci u Sarajevu: Narodno jedinstvo 1940.
3. *J. Unterlugauer je umro u Gracu, septembra 1902. godine.*
4. *E. Lilek je umro u Celju, februara 1939., u 88. godini.*

Pored Lileka u sarajevskoj gimnaziji su radili: Konte Baltazar, Peršek Rajko, Jakob Žnidarši , Ivan Seunik, Martin Be ani , Jože Pravdi , Josip Novak i Rajmund u ek. Njihov u enik Milan ukovi , kasnije i sam direktor Velike klasi ne gimnazije, objavio je u sarajevskom listu Ve ernja pošta, 1. novembra 1929. godine, lanak o tome kako su aci gledali na svoje profesore: "Žnidarši - poznat pod popularnim imenom 'Sunto' (Schinder), bio je najstroži matemati ar; Be ani a smo smatrali najsposobnijim filologom; dobrota i ljubav prema acima nadmašivala je sva svojstva prof. Novaka. Najju enijim profesorom smatrali smo Lileka, histori ara; zna sve - bila je naša ocjena o njemu."

Osim navedenih u Sarajevu, Travniku, Mostaru, Tuzli, Derventi, Livnu, Biha u, Fojnici, Gacku i Kiseljaku radili su kao profesori ili direktori gimnazija, trgova kih i u iteljskih škola, Serijatskoj suda koj školi i u Gazi Husrev-begovoj medresi, sljede i Slovenci: Franc Herga, Peter Hole ek, Franjo Poljanec, Milan Jakli , Aleksander Hoffer, Franc K. Slavi , Tomo Lempl, Erih Brandis, Janko Seunik, Slavko Reich, Ivan Dolenc, Franc Kadunc, Anton Jost, dr. Ignac Fludernik, dr. Janko Kotnik, Rudolf Drobne, Vladimir Novak, Anton Plohl, M. Kova i i ing. Dragutin Steinmetz.
5. A. Stebel je umro u Sarajevu, aprila 1917. godine, u 53. godini.
6. Sahrani A. Aškerca u Ljubljani, juna 1912. godine, prisustvovalo je 25.000 ljudi, a me u njima i pjesnikovi poštovaoci iz Bosne i Hercegovine; H. Muli , Slovenci u Kraljevini SHS, u: Vrijeme, br. 3, 15. 1. 1919., str. 3-4.
7. Ansambli slovenske opere izveo je od 5. do 19. juna 1907., u Sarajevu i u Mostaru, Verdijeve opere Travijata i Rigoletto, Zaj evu Nikola Šubi Zrinski, Supeovu Lijepa Galateja, Donicetijevu Lu ija od Lamermera, Parminu Ksenija i Smetaninu Prodana nevjesta, kao i nekoliko manjih opera i opereta.
8. Historijski arhiv Sarajevo, Fond Slovenski klub, Knjiga 1: Zapisnici opštih sjednica i odbora 1908-1922.
9. Ovako je prijedlog obrazložio Ivan i , lan Kluba.
10. J. Palavestra. Dvije predstave u Sarajevu: Jugoslovenska pošta, 30. 6. 1930. godine.
11. HAS, Fond Slovenski klub, Knj. 1: Zapisnici opštih sjednica i odbora 1933-1939; Arhiv NUBBiH, Fascikla 144: Dopisna knjiga Slovenskog kluba.
12. Naša misel, broj 1-12, 1935. godine; - HAS, Fond DKD Cankar, Kutija 1, godina 1934-1951.
13. Dušan Toholj. Zora - asopis za društveno kulturo in izobrazbo: Zbornik radova Muzeja revolucije BiH 9-10, Sarajevo 1988, str. 223-253.
14. Zora, 1937-1940; - HAS, Fond DKD Cankar, Kutija br. 1, 1934-51.
15. DKD Cankar je zabranjen odlukom Uprave policije Sarajeva, Pov. Br. 1/14. 1. 1941., kojom su raspuštene lanice - podružnice Ujedinjenog Radni kog Saveza, jer su, kako se u odluci navodi „promjenile svoj krug rada i prešle sa kulturnog na politi ko djelovanje, što je protivno pravilima“.
16. HAS, Zapisnici sjednica Slovenskog kulturnog društva Cankar 1945-1946. i Tajniški zapisnici 1947-1951.
17. Arhiv NUBBiH, Fascikla 144: Zapisnik i popis knjiga RKD Cankar poklonjenih Narodnoj biblioteci BiH.

BOSNIACA 85